

Ioanid Romanescu

Pe limba ierburilor

Din margine se-aude cîntecul abrupt
uncori tirind rădăcinile ierburilor și
pămîntul,
pale de vînt fierbinte pe fruntea pietrelor
și larăși pasărea zburind în prăpastie
(cel ce deschide singele soarelui
cel petrecîndu-se în lăuntru cîntecului
noștit pentru totdeauna rămîne)

acolo înviorate vîntul și de acolo
fluvii de frunze vor curge-n lumină,
acolo vărsarea lor în mările-ncepîntului
lumii —
nimic mai statornic decît credința celor de
undă mă albu

ordine a zilei eterne
și leagăn al cîntecului îmi sînt aceștia —
la vărsarea-n lumină a fluvizului lor
timp de o inimă de pe acum lucrează
cel noștit, pe limba ierburilor

Ușa

Se pare că aud cuvîntele
— va trece, nu știu în ce zi —
nu poți să aștepți, însă eu
sînt o lungă țînire după cel ce voi fi

o, eu de mult nu mai scriu — chiar acelea
sînt versuri ale altui poet
pe care l-am și cunoscut cîndva,
nu mi-a rămas decît să îl aștept

va trece prin mine spre cel ce voi fi
— se pare că-l aud mereu —
cuvîntele se duc, se pierd
însă nimic decît sufletul nu e mai greu

cum să nu înțeleg ? ne e dată
o singură viață — dar lasă,
aud cuvîntele, vine cel din urmă :
nu-l poezia mea o ușă făcă

Sau cîntecul

Corăbii plînd în înălțimile nopții,
în marea umbră fără margini
a copilului plîngînd cu ochiul pe inimă

și zgomotul cuvîntelor prăbușindu-se :
vinovăte
sînt algele stelelor, fazele Lunii

și lată-mă din nou vorbind pe tema
speranței,
din îndepărtatul mîine al tuturor lumilor

sau cîntecul mi se oprește să respire
dumnezeieștii și străni flinje de iubire.

Nora Iuga

Candoare

Să te feresc de umbră
te atrag în somn ;
și vizul ce sublimă agonie
narcoza florilor
atîț de albă curge-n noi
de parcă înotăm în isonomie.
Căzuți din amintire bănuim
Candorile acelor miini apuse
și-n numai ochii ce-ai ascuți șoptind
Cuvîntele ce dorm în noi nespuse.

Cînd un bărbat...

De ce n-am rămas în acel pat plătitor
într-un palid vis după ploaie
cînd un bărbat se făcuse copil
desemnîndu-mi un cercar
de lună bălăie.

De-acolo din aerul mut
din demult
cad brume albastre
pe fructele nopții ;
coșete-mi părul cărunt
și-alungă-mi din via
isplitele morții.

Într-o amintire albă

Toțdeauna noaptea
o pasăre neagră
Mă duce la casa ei
Toțdeauna noaptea
tremur ea o flără mică
în houl cu ziduri de sticlă
prin care te pot vedea
ca pe linărul Faust
altădată...

Mai mult decît singurătatea mea ești
mai mult decît iubirea
într-o amintire albă
mină la îmi deșchide trupul
și sfără ninge fierbinte.

Limpede văd...

Limpede văd țiparii pe fundul pîrlului,
limpede mina pierdută
și diamantul
care a lăsat sticla
prin care-ți măream sufletul...

Făți alidoma acestel șoptire de aur,
fața ta în laptele lunii
și tot ce ascunzi după sunete ;
lasă-mă aici în cîmpie,
fete roșii mă caută ;
e un joc înăuntru pămîntului
de-a tăcerile tale.

Pentru că dacă s-ar fi gândit, ar fi văzut că
nu-i leșie nimic. Chiar nimic, mi-a sărăut mai
tirul mie. Dar el se gîndise vîredată așa ?
Oricît am încercat să-mi reamintesc, nu am
mai reușit să-mi dau seama. Pe ultimul raft
al bibliotecii lui, printre doarele cu gîină pe
care o dată pe lună le scutura de praț, și de
cîntecul de la căbunul ei o cutie cu grăsețuri
roșii și aurii pe capace, porci cîcîntăni de izbi-
turi mai miroseau a tutun de pipă străin, așa
îmi spunea, cînd o întrebam, mama. Înăuntru,
niște cărtușii lucioase și subțiri, cu litere foarte
mici și fără nici o poză, pe prima pagină îi
glăbiseam numele dintrodăată străin : prof. Ion
Sîlșteanu.

Nu mai umbra pe-acolo, sînt extrase din co-
municările lui unchiului și altele nu mai are...
Îmi striga mama. Își orea o clipă piciorul pe
grătarul negru al mașinii de cusut și pe urmă-
și aluneca mina pe roată și din nou făcîntul
opîntit zguduia geamul.

Îmi plăcea mai mult caseta de lemn de ab-
banos pe care o țineam sub servanță, era prea
grea ca să-o pot ridica în mîini și o țineam pe
covor și înăuntru zăcea colecția de poze a un-
chiului. Răsuceam chelia în braț și spre dreap-
ta și spre stînga, pînă se deschidea, atînd rî-
deam de bucurie privindu-i căptuseala de mă-
tase roșie matlasată. Avea mai multe etaje și
le scoteam pe rînd și le împingeam în jurul
meu, printre picioarele înalte ale mesei. În de-
spărtătură scîrțoasă de lemn și verigheta un-
chiului, a mamei, niște bătrîni strîmbe pe care le în-
tindeam pînă la cot și pe urmă îmi mîscam
măreu brațul să le aud cîntecul, un lăntîșor
subțire de aur pe care aluneca o piatră în fa-
te, verde, multe fotografii îngălbenite și gră-
tate de monezi, unele înnegrite, altele găurite
în mijloc și mici, cele mai multe lucioase, pară
noi, cu capace de hărăț și-n jur, scris rotund,
cuvîntele neînțelese.

Asta ce-i ?
Întrebam, despărțîndu-mi hîrtia teapănă, roacă la
îndolțuri și scrisă cu înfioruri. În tus negru.
Nu putea fi unchiul Ion, deci cumva aducea cu
el, hărățul asta așa de fină, din fotografia
lipită într-un colț, buzele umflate copilărește se
întindeau într-un zîmbet credul, pe care nu-l
cunoscusem, și țînțele din obraz îi era acor-
perită de lîterele roșii, lăstate de o stampilă.

Ata-i diploma lui de licență pe care a luat-o
cu bile albe singurul din tot anul...
Ridicam ochii mirată pentru că vocea mamei
suna foarte ciudată, ca atunci cînd vroia să
pună pe cineva la pînci, se răcusea pe tabu-
retul din fața mașinii și-l vedeam căpui și
umerii strîmbi, nu găsea să vorbească cu mine
ci cu unul care-ai fi știut mai multe.

Cînd te gîndești că și-a dat totuși examenele
cu cîteva luni mai devreme decît ceilalți, așa
era de grăbit să iașă pe lafa lui, că ne ținea
pe-atunci și pe mine și pe Bili în scenă și tot
timpul auzea prin orăz după meditații, nu-voia
la decît noaptea... așa că a luat primul poet
care i se oferea și-a plecat... Asta a fost un-
chiul lui, că atunci cînd a sosit termenul
s-a lăsat o bucurie în strălucirea și cel de fa-
cultate l-au proptit pe el, și cîteva luni l-au
înt cîștat, dar cine să știe în ce colț de țară
era, și pe urmă, în toamnă au tolmăș pe el,
care-l acum conferențiar la catedră... cîme știe
ce-ar fi fost viața lui, dacă atonei.

De bilele unde sînt ?
Întrebam, și începeam să răvășesc fotografiile
îngălbenite. Nu mă interesa soarta ei, așa
încercam să n-o pricepeam uita ce național
caraghiog al domni! Asta care merge pe o stră-
dă pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Ce ține scotește amă ?
Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

De-a sosit termenul...
Nu găsea să vorbească cu mine, cînd a sosit termenul
pe care n-o recunosc, am încercat să aș
pe un picior ridicat de mers și-n stăruie la vî-
zîntul pe capra unei țînări, a prezentat și el
un hîrtiul în mîna ei, cînd a sosit termenul
e-ai mamei, tînșă chîștie în cap, unchiului Ion
nu i se văd la căpătîșie decît ochii înăuntru,
pare aproape de-a vîră și băleții învîrșăntă
în jurul lui. Poza costată am mai văzut-o
de multe ori, în balconul lat al unei case foarte
albe și curate, pînă la urmă și lung și rădăc
pe frunte într-un saloan și în a-ai sosit termenul
late ține în capul ei și pe care sînt să-și
eu și sînt cu dîmăruș și tăbărituri lungi și bu-
subțiri de-albă și de ea, e tata.

Teagăbă mama, ea oare cînd a sosit și mî
prezentat că și cînd a sosit mamei...

folam de nerăbdare pe loc, dar mama mă ținea
strîns de mîni. Pe urmă unchiul Ion se uita
după vreo bancă pe care să se așezăm, dar
toate erau pline, mai ales cînd se făcea întor-
neric și tanti Ștefi îmi striga să nu calc pe
straturile de flori pentru că și pe ele le doare.
Mă enervam cînd îmi spunea așa, pentru că
tocmai asta trebuia, să nu calc nici pe straturi,
nici pe capacele pietrelor din marginea trotu-
rului, doar pe albul lor, c-asa mă jucam eu
cînd mergeam la plimbare cu el și mă plîci-
seam, dar el nu știa asta.
După masa de seară, tanti Ștefi îngheța do-
ctorii pe care le îngrasa cu cutiile lor lingă

stîns lumina, pe perete era un covor cu flori
foarte roșii și foarte verzi care mirosea a na-
talină, sau poate așa mirosea toată camera, pa-
tul era tare și Cornelia mi-a spus că sub noi
mai sînt două covore care i le dă el de ze-
ze. Dimineața m-am trezit ultima și m-am dus
în bucătărie unde îi auzeam, pe mașina de gătit
cu buclare atîmbe care intrau într-o gaură
afumată din zid maramare a lor mesteca în
colivă cu o lingură de lemn, gîștia de căldură
și cu dosul mîinii își stergea picăturile de su-
dare unșuroasă de pe frunte și dintre muștii.
Prin ușa de la mașină vedeam flăcările cum
plîpiau și cînd ea se întorcea pe spatele arun-

de fete tot mai mult, rămîneau lîngă gard cînd
în recreație ele se duceau să joace la grupă
cu nisip de pe terenul de sport și dacă în clasă
întra doctorul sau vreo arăz obrazii începeau
să-mi ardă și urechile-mi țîluau, sub bancă îmi
stringeam de spaimă mîinile umede, mă sileam
să-mi opresc tremurul care mă zgîlția și îmi
plîneam pe geam privirea pe care încercam
s-o fac cît mai neopăzătoare, în timp ce colu-
riea gurii mi se lăsa să văd a vînoșă-
ție. Într-un firzoi a observat și mama și cînd
am plecat totuși trei la rîu mi-a pus un șutien
mic care-mi aluneca mereu cînd într-o parte
cînd în cealaltă, nu îndrăzneau să mă mișc și
stam lîngă mai, de seară, melcii se scoroțeau
la rădăcina ierburilor înalte, balne argintii se
închegaseră într-o poignită subțire care acțipa
de lumină și tronzoa ușor, atîrîndu-se în
bucăți cînd o atingeam. Stam îmbufnată pe ni-
șipul împuns de pietrele catifelte peste care
în fiecare primăvară se revărsa rîul, cu picio-
arele strîns lîpse unul de altul.

Întră și tu în apă, ce-mi stai ca o cloșcă aici
m-a strigat unchiul Ion, își întinse la soare
piciorul rănit în răboi, o coasă vinea în el
acoperă pînă lîngă genunchii, dacă se chioșea prea
mult, plezna și-ntinse rămea așa, luni în-
tregi, fără să se închidă, acum se uita cu aten-
ție la ea, își apăsese umerii prea albi și cărnoși
cu piatra mari din loc în loc și alunite, din-
tr-una îi leșeau în sus niște fire subțiri și negre.
Mama stătea alături, cu ochii închiși și capul
întins pe un prosop, musculii mici sau țînșari
se urcau pe ea, nu-i vedeam, doar o auzeam
cum se plezește cîntecul cu palma, autențiu
și aduna strîns pieptul moale care se zbîrcea
ușor acolo unde începeau sîni și carnea pulpe-
lor înăra două cute oblice. Parcă nu-i văzu-
sem niciodată așa desbrăcați și nu știu de ce
îmi tot feream privirea, capul îmi vîrta de zgo-
motul rîului și amestec de lumină și de sclî-
picioare alb-creușie, neoprită, a apăs, auzeam strî-
gătele copililor și-l vedeam cum aleargă și se
stropesc între ei, cu trupurile lor asemănătoare
în chiloții colorați.

Lasă-mă în pace
I-am strigat unchiului Ion
Lasă-mă în pace...
I-am strigat unchiului Ion

Și am intrat în pădurea de plopi. Vîntul le
suna frunzele neopăzătoare și țari, mirosea a acc
înflorit și a apă, m-am ghemuit lîngă un covor
gros, cu coaja albicioasă de praful intrat prin-
tre crăpături, dezlipeam licheni scoroții și abia
așteptam să mă întorc acasă.

Nu trebuie să te sperți așa
mi-a spus mama. Eram amîndouă în bucătăria
de vară, lampa cu gaz flăia, încă nu trăsesea și
atîl lumină, nu-l vedeam față, doar mîinile
ce se mișcau peste crății, cu repeziune, dez-

brele noastre sovietice și lăli se lungeau, frin-
te ciudat acolo unde peretele întinea în unghi
drept tavanul.

nu-i nimic, doar ai crescut și și s-a întîmplat
mai devreme decît deciseai... de-acum o să tre-
buiașă să îți mai atenă, nu mai ești...

Nu vreau să mă fac femeie ca voi
I-am strigat, întelegîndu-mi că se vroia să-mi
pînă, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

Nu vreau să mă fac femeie
am strigat, tremurîndu-mi de furie și nepu-
tîntă, am trîntit ușa și m-am ascuns sub liliac
să plîng, dar mama stătea în colț, în stradă, stă-
tinea moale prin rochiile sîni atîrînd grei,
burta și fesele mari și rîul cu care se dădeau
pe buze și pudra fără care nu leșeau din casă
și tot ce povestea mereu de copii și de min-
care.

cutia de abanos

Gabriela Adameșteanu

farfurie, stăteau în fața ei și mă făceam și eu
că înghit ca ea beam apă și rideam
Copilul asta e foarte obositor cu vorbăria lui...
am auzit-o spunîndu-mi unchiului Ion și el a dat
din umerii doare.

Copilul se uita cu teamă înspre antreu,
pe-atunci acolo stătea mama cu mine. Dar se-
ara, tanti Ștefi mi se vorbea, chiar vocea i se
auzea atînt, mai țîrziu am înțeles de ce. Cînd
mi-am amintit paharul cu apă în care puneam
niște dinți înșere albi și lucioși și pe urmă îl
împingeam în noaptea.

Cînd am venit într-o zi de la școală am văzut-o
la gard pe verandă, prin geamurile deschise se
auzea glasul mamei țîndu-mi și gîtu ce, vecina
Aprindeți lumina, doamnă Brana
a strigat.

Aprindeți lumina, doamnă Brana
a strigat, și am plecat să mă duc.
Așa și pe urmă a dat buzna în casă la ea și a
legi în ochi cu apă luminoasă subțiri și frin-
te din loc în loc, unde se zărea țînșea. În antreu
era propozițional cel hărăț, tanti Cornelia, cu
o stăruie în mîni.

Tocmai stătea prin grădina
a zis dar nu se-am dat seama cui, poate mie,
pentru că mama se-l asculta, nu îndrăznea să
între mă devor, căvea seor pe care miroseam
dar nici nu știam, sîntea chiar în prag și tanti care
într-o zi s-a spus că era în țară.

Lași copiii de-ac
a strigat, mama cînd a intrat în antreu și m-a
ștănt avea ochii roșii și fața strînsă, ca atunci
cînd țîrziu că are scărțit țînșă și nu mai dove-
dește, se-am sperat puțin dar eu mi-am zis că
copilul asta e tare Cornelia m-a dus la ei în
curtea. N-o-am văzut țînșă dimineața în atelierul
de hărăț, înțelegîndu-mi pe care stăteau
hărățele și-ni plăcea așa scrisă.

Ce din că-i spus ceva
m-a țîrziu țîrziu, venise lîngă mine și din cînd
în cînd în țîrziu țîrziu și țîrziu țîrziu
de-ac

accidentalul

Mircea-Horia Simionescu

Discutăm mereu, dar din când în când, cum ar fi să scrie, dar din când în când, cum ar fi să scrie, dar din când în când, cum ar fi să scrie...

ne-am cunoscut? Ti-am purtat flința am în... Dar cum rămâne cu toate acestea... Mircea-Horia Simionescu

apena lui gura și ochii. Ti-am purtat flința... Mircea-Horia Simionescu

Am urmat apoi zilele triste de spital... Mircea-Horia Simionescu

ne-am cunoscut? Ti-am purtat flința am în... Mircea-Horia Simionescu

Am urmat apoi zilele triste de spital... Mircea-Horia Simionescu

mai conversația pe care o avusesse cu tata... Mircea-Horia Simionescu

Am urmat apoi zilele triste de spital... Mircea-Horia Simionescu

ne-am cunoscut? Ti-am purtat flința am în... Mircea-Horia Simionescu

Am urmat apoi zilele triste de spital... Mircea-Horia Simionescu

ne-am cunoscut? Ti-am purtat flința am în... Mircea-Horia Simionescu

Am urmat apoi zilele triste de spital... Mircea-Horia Simionescu

Desene de DAN MITRA

Radu Cârneci

Sonete cu păsări

Fremitător înalt și plin de rod... Radu Cârneci

Păsări de aur dinspre vechi elade... Radu Cârneci

O, marea hîntuire! Numai eu... Radu Cârneci

Rotindu-se deasupra, păsări lungi... Radu Cârneci

Ascunsă-adinec puțina mea avere... Radu Cârneci

Sosește-mi în via cu noi fărîmuri... Radu Cârneci

Spre toamnă, dor de moarte întins spre... Radu Cârneci

Orfani

Din ciclul „Fii, fiice, părinți“

Literatură-document

dezechilibrat, de bețivan, însă copilul meu cu... Mihai Stoian

1. E L. — 45 ani. E — 38 ani. Căsătorii în... Mihai Stoian

2. Anotimpul preferat, devenit fiul-inginer, învață... Mihai Stoian

3. Tatăl e pensionat de boală; boala contractată... Mihai Stoian

4. Fiul-inginer și nora vin mereu în vizită, fără... Mihai Stoian

5. Pe timpul procesului, care durează mai bine... Mihai Stoian

Ultimele concerte

Un Festival, cum este cel recent început, trebuie apreciat prin raportare la ceea ce a devenit în ultima vreme viziunea de concert...

Să încercăm, totuși să notăm câteva momente ale manifestării. Recitalul lui Yehudi Menuhin ne-a edificat asupra importanței calităților de stil și subtilitate...

Alături de urmașii interpretării, așa și în ce privește compozițional, domeniul predilect al lui George Enescu. Amândoi descendenți, care se numesc al școlii românești de compoziție...

Dar să prăsim ce nu a fost, pentru a se întoarce la re a fapt. Intr-un concert remarcabil, Valeriu Gileșteanu a sunat, în Schumann, după aceea în Beethoven...

În fine, încheierea Festivalului, la care de o săptămână a Concertului de Beethoven și Mendelssohn a cuprins o dimensiune înaltă...

Cosmin Cazaban

OPINII DE MELOMAN

Despre repertoriu

O bună educație muzicală a societății nu poate fi realizată, cred, fără cunoașterea celor mai bune piese ale repertoriului simfonice...

capodopere, și că cu merită să figureze în audii decât ca niște programe de rezervă...

Virgil Gheorghiu

ARTE

ARTE PLASTICE

Realismul rus

În reprezentarea expresivă de la Petru, în desen, în primul rând și în viziune, se vede, dintr-o parte și apoi...

Pentru că, cum s-a văzut, este vorba de un grup de artiști, care au avut o abordare comună...

le portrete de femei și bărbat, Răpăn rămân aceluși maestru al psihologiei realiste...

Amplasarea lucrărilor celor trei pictori, simonid deocultate, în principal, virtuțile compoziției, portretului și mesajului...

trazașorii argintii, imagine adevărată și realizată și neputând fi transcrisă decât prin culoare...

Amplasarea lucrărilor celor trei pictori, simonid deocultate, în principal, virtuțile compoziției, portretului și mesajului...

Grigore Hagiu

Ladislav Fialka

Nasturele, spectacolul Teatrului de Pantomimă Ladislav Fialka din R. S. Cehoslovacă, ne poartă în urmă cu un secol și câteva decenii în Parisul lui Balzac...

Fialka a pășit, bunăoară, înmăscatul costum al mecenatului și ghinionistului Fieroni, adoptându-l de airdern...

Pățanii eroului anonim, interpretat de corifeul trupelor, care în afara îmbrăcămintei și a grimele, nu are nimic caracteristic...

Halterofili de circ, eroul lui Fialka își ia zborul, ca și protagoniștii piesei lui Ionescu, Amadeu, împreună cu inepărabili săi germaniani...

Ca interpret, Fialka — fără să aibă finețurile, uneori esoterice, ale lui Marcel Marceau — este precis și prompt în mișcări, știe să echilibreze eforturile, compune armonios și comuși din primul moment...

Ovidiu Constantinescu

SPORT

Gloanțe oarbe

Cel mai simplu ar fi ca acum, după ce cunoaștem feață istoria meciului, să dăm vina pe arbitru...

Dar ar fi nedrept. Chiar dacă faza din care s-a marcat primul gol n-o vom uita încă mult timp...

Dacă ar fi să căutăm cu adevărat cauzele acestei înfringeri deloc ușoare...

Recent televiziunea a transmis aspecte din meciurile la Budapesta dintre Vasas și Sunderland, cântind pentru Cupa Cupei...

Dar despre meciul de la Leipzig s-a dovedit că este o dovadă în plus de profesionalism și de înaltă tehnică...

Dar despre meciul de la Leipzig s-a dovedit că este o dovadă în plus de profesionalism și de înaltă tehnică...

Radu Dumitru

TELEVIUONE

Doa emisiuni

Emisiunea lui Corneliu Toddea despre istoria orașului Pietra-Neamț a fost exhaustivă. S-a ocupat, adică, de două probleme pe care le-a rezolvat integral...

Emisiunea lui Corneliu Toddea despre istoria orașului Pietra-Neamț a fost exhaustivă. S-a ocupat, adică, de două probleme pe care le-a rezolvat integral...

Sânziana Pop

FILM

Între gen și artă

Filmul polițist, poate cel mai impersonal dintre genuri, a intrat într-un fel de folclor al cinematografului, prin lipsa de „originalitate” pe care o cere, pe care o impun realizatorii săi...

Mecanismul acestui film special își are compensațiile sale; prin acumularea de date psihologice banale se ajunge la o ritualizare nouă...

Pe Mircea Verou îl interesează foarte puțin aspectul senzational al acțiunii; el renunță din capul locului la misterele epice și la problemele de logică polițistă...

Definitiv rămâne secvența de pe malul mării, unde o bătrânică neștiutoare îi repetă următorului aceleși și aceleși banalități...

Romulus Rusan

Capodopere eminesciene în limba latină

E centum malis...

(Dintre sute de catarge...)

*Navium centum, quae hodie relinquunt
Litora e malis, ut eant peregre,
Quotne perfringent violenter olim
Ventus et unda?*

*Millibus de tot volucrum migrantum,
Quae usque longinquas aedeant ad oras,
Quotne submergent in aquas marinas
Fluctus et auster?*

*Forte si incertus removebis abs te
Saepe fortunatus animique vota,
In locos omnes bene te sequuntur
Ventus et unda.*

*Haec quidem intellecta minus manet mens
Quae tuos cantus peragravit: volantem
Murmure hanc (mirum!) comitantur usque
Fluctus et auster.*

Praeteriere anni...

(Trecut-au anii...)

*Praeteriere anni, ut longae nubes super arva,
Et nunquam rursus regredientur iter,
Namque hodie non me oblectant, ut tempore in acto,
Aenigma, haeresis, fabula, dulce melos,*

*Quae mihi saepe serenarunt frontem puero olim
Vix percepta animo, ad percipiendam nimis.
Tute tuis umbris incassum hodie me involvis,
Occasus solis, tu, hora beata nimis.*

*Frustra ego saepe manu chordas tango lyrae amanter:
Non possum facere ut tute vibres iterum,
O, anime, ut quondam semper vibrare solebas;
Temporis exacti haud vellere fas sonitum.*

*Omnia cum dulci (miserum!) perire juventa
Et mutum est dulce os (pernium) tacuit!,
Quo cantabam alias felix, in tempore prisco,
Poneque me crescit tempus et... heu! tenebror.*

Revisio

(Revedere)

— *Silva, o silvula cara mihi, in praesens quid agis, nam
Ex quo te haud vidi, longa dies abiit;
Atque ex his terris ex quo sum, silva, profectus,
Jamque peragravi multa ego, multa loca.*
— *En ago quod jam dudum ego ago, per brumam aquilonem
Audio, qui ramos frangit, amice, meos,
Quique tegit lymphas glacie, qui tramitem (amarum!)
Cantores abigens accumulat nivibus.*
*Atque ago quod jam pridem egi, aestate audio cantus
Tramite, qui ad fontem ducit, amice, meum,
Ad liquidum fontem, cuius a me concessum;
Dumque hamam aquis implet, femina laeta canit.*
— *Silva, quae habes liquidos rivos, semper peramoenos,
Tempora praeterunt atque iterum veniunt;
Tu, quamquam tener es, semper juvenescis et usque
Junior, in dico, tute videre mihi.*
— *Quid tempus, cum mi per saecula sidera lucent,
Lumine dum lustrant stagna lacusque meos.*
*Seu mihi dumpestas sit foeda aut pulchra per annos,
Usque mihi ventus sit foliumque sonat;
Seu mihi tempestas sit pulchra aut foeda per annos,
Ister languidus it perpetuoque fluit.*
*Solus homo mutabilis est semperque vagatur
Per vastam terram, nescius ipse sui.*
*Nos autem in terris aeternum vivimus aevum,
Ut fumus semper, sic remanemus enim:
Cum fluvius pontus, mundus cum plurima harena,
Cum luna sol et silvula cum latice.*

Traduceri de
Traian Lăzărescu

Desen
de
INA HAR

revista străină

● **CELEBRUL VIOLONIST CANADIAN NOEL BRUNET** a încetat din viață la vârsta de 57 ani, în localitatea Chicoutimi (Quebec). În anul 1936 a fost distins cu premiul European. Timp de trei ani a urmat Conservatorul regal de la Bruxelles, unde a câștigat mai multe premii printre care medalia de aur a regelui Leopold. Numit profesor de violă la Conservatorul de muzică din Montreal, a continuat în același timp o carieră internațională de violonist de concert. A fost de două ori solist al orchestrei simfonice din Montreal și a cântat în orchestrele filarmenice din New York și Los Angeles.

● **ORCHESTRA NAȚIONALĂ A FRANȚEI** va da primul său concert din sezonul viitor la 1 octombrie, la teatrul Gabriel din Versailles. Sergiu Celibidache va dirija a serie de concerte. Printre șefii de orchestră invitați anul următor figurează și Raphael Kubelik, Lorin Maazel, Zdenek Macal, Kurt Mazur, Paul Paray.

● **FESTIVALUL INTERNAȚIONAL AL FILMULUI DIN TÂRIE BRACOFONE** s-a încheiat la Beyrouth. Marele Premiu a fost acordat filmului „1901 Măști de Soubert” de Ben Barka (Maroc); premiul special al juriului, filmului „Saitane” de Oumaron Ganda (Niger); premiul de debut, filmului „La Pais” realizat de Gérard Garin (Franța). Aceste trei filme vor fi în limbile naționale respective (arabă, nigeriană și franceză) — au mai fost remarcate la festivalurile de la Cartagena, Ouagadougou și Cannes.

● **LA 2 SEPTEMBRIE 1914**, CHARLES PEGUY a fost ucis de un gloanț ce l-a lovit în frunte. Anul acesta împlinindu-se o sută de ani de la nașterea sa, comemorarea morții sale a fost marcată printr-un colocviu literar care a tinut trei zile pe seară și prin inaugurarea unei expoziții de manuscrise care va dura până la 15 noiembrie a.c. Pe de altă parte orașul Orleans a dat numele de Charles Péguy unei noi școli de aplicatie pedagogice adresată școlii normale de institutori.

● **PUNȚI PICTORI AMERICANI** au fost siliți de fascinații de scenele și de atmosfera creată de Edward Hopper, observând criticul James Mellow în publicația americană „Dialog”. Societatea de artă pe un original care n-a apărut încă unei școli, el crede că picturile obsedante ale lui Hopper fac legătura între două perioade din dezvoltarea arhitecturală a New Yorkului: arhitectura excentrică, de proporții reduse, moștenită din secolul XIX-lea și stăpânită mai târziu, mai culturoasă, de stilul și beton ale secolului XX-lea. Dar el îl consideră, în același timp, un cronicar sensibil al poeziei profund omenești a solitudinii și izolării citadine. (Reproducem pictura „Fetelele nopții” de Edward Hopper).

● **„SERILE POEZIILOR” DE LA STRUGA, MACEDONIA** au luat sfârșit printr-un meeting internațional de poezie, care s-a ținut în Palatul Artelor Frumoase de la Skopje. Acest festival inițiat cum disprețuiesc unii, a devenit un loc de întâlnire al poezilor din lumea întreagă. În acest an, în afară de poezii venite din cele șase Republici din Iugoslavia, la Struga au fost prezente poezii din 22 alte țări, printre care și România. Actori ai Teatrului din Skopje au participat la diferite

manifestații unde poezii își cântau poezia, acestea fiind apoi prezentate în limba macedonească de către artiști.

● **ORAȘUL HAVRE** care numără în rîndurile populației sale, peste nouă milioane de oameni, va avea în curând un cinema de limbă arabă. Un algerian, pe nume Krizez, a cumpărat recent o sală de cinema cu 517 locuri, unde nu va proiecta decât filme sonorizate în arabă, cu subtitluri în franceză. În program: un film de aventuri intitulat „Ak El Loulu”. Cei despre cinematograful care până acum se numea „Le star” a fost bolezat, după achiziționare, „El Mahrouk”. Este primul cinema pentru populația arabă care își deschide porțile în Normandia.

● **CU PRIELIULI CELEI DE A 150-A ANIVERSARI** de la nașterea lui Petofi Sándor, cel mai mare poet ungar al secolului al 19-lea, au fost emise în

Ungaria o serie de trei timbre. Timbrul de un forint reprezintă reconstituirea momentului istoric de la 15 martie 1848, prima zi a revoluției ungare, cînd Petofi a declamat poemul său „Cîntec național”, un apel vibrant la luptă. Timbrul de 2 forinți reprezintă portretul poetului, iar cel de 3 forinți îl prezintă ca ostag al revoluției (Reproducem portretul).

● **EDITURA „ODFON”** din Praga are sub tipar un „Dicționar al literaturii poloneze” înglobînd un mileniu al dezvoltării ei. Cei zece autori ai dicționarului, poezia din Praga, Bratislava, Brno și Olomouc și-au îndreptat atenția asupra bagajului literar al Poloniei secolelor XIX și XX.

● **DINTRE MUZEELI CARTII FENETRE COPII** existente în lumea — la Berlin, Moscova, Copenhaga, Toronto, — cel mai vechi este cel de la Vargovia, înființat în 1826. Muzeul cuprinde 27.000 volume de fabule și povești, din care 70% în poloneză, restul în engleză, japoneză și suedeză. Printre cărțile

cele mai vechi figurează „Atlasul copiilor” sau noua metaforă scurtă și ușoară pentru a învăța geografică, editată la Vargovia în 1772. „Biblioteca pentru copiii cuminți”, Vargovia 1826, editată în 6 volume Hilput, — mărima unei căști de chibrituri, „Romane morale ilustrate pentru copii”, 1830 — și multe altele.

● **AUSTRIA VA CONTRIBUI LA OPERAȚIILE PENTRU SALVAREA** templelor secolului Iisus care se ridică pe insula Philae din valea Nilului. Se știe că aceste edificii sînt amenințate de apele barajului de la Assuan. Ministerul Științelor și Academiei de Științe au pus din 10.000 de dolari la dispoziție UNESCO pentru această acțiune.

● **DE CURIND DE SATAT**, ministrul egiptean al Afacerilor străine a semnat la Viena un acord cultural între Egipt și Austria, prin care arheologii austrieci li se acordă dreptul preferențial în ceea ce privește săpăturile în legătură cu civilizația vechiului Egipt. Expedițiile egiptologice austrieci în apropiere de Luxor și în vecinătatea piramidei lui Gizeh au devenit între timp tradiționale. Pe de altă parte, Institutul de Egiptologie și Africanism din Viena, și Institutul de Preistorie și de Istorie a Antichității din Innsbruck au realizat în aceste locuri, cu ajutorul egiptenilor, lucrări foarte interesante.

● **MUZUL DE ARTĂ BAROCĂ DIN SALZBERG** deschide porțile cu oțeva în fața inaugurării Festivalului de la Salzburg 1973. În acest scop, în grădina castelului Mirabell a fost adaptată sera de portocali din vechea clădire rezervată grădinărilor, iar prin felul cum a fost luminat s-a realizat un cadru ideal confruntării cu arta barocă. Cele aproape 200 de machete, obșge și schițe dau o idee foarte complexă asupra naturii barocului.

● **INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARE A MUZICII LUI MOZART** care face parte din Fundația Internațională „Mozarteum” a ținut cel de al 17-lea congres la Salzburg dedicat temei generale Idomeneo. În răstimpul a șase zile, a fost realizat un vast program de lucru de către douăzeci și cinci de conferențieri și muzicologi din diferite țări ale Europei occidentale și orientale, cîți și din Statele Unite. Rezultatul obținut prin analiza modelelor formale și structura motivelor muzicii lui Mozart vor fi publicate în „Anuarul 1973” al Fundației Internaționale „Mozarteum”. Vitearea reunită a Institutului se va desfășura din nou la Salzburg în 1973.

S. P. V.

Arta ca emoție

La întrebarea „Ce este arta?”, Lev Tolstol răspunde: „Dacă un om, fără nici un efort, prezintă în prezența operii unui alt om o emoție care-l unește cu acesta, precum și cu alții, care resimt în același timp cu el aceeași impresie, înseamnă că opera în fața căreia se află este o operă de artă...”. Și, în stilul categoric în care își susține întotdeauna ideile, titanul de la Iasnaya Poliana adaugă: „Forța de contagiune nu este numai semnul infailibil al artei ci și unica măsură a valorii artistice”.

Altă structură psihică, alt tip de sensibilitate decît aceea din Război și Pace, Ana Karenina sau Intierge — George Eliot. Exprimat sub formă de confesiune și comuniune cu cititorul, impregnată de feminitatea expresiei caracteristice a romanțierii britanice, întîlnim același crez despre artă: „...Singurul efect pe care doarec cu ardora să-l produc prin scrierile mele este de a-ți face capabil pe cel care mă va citi să-și imagineze și să simtă durerile și bucuriile celor care sînt deosebiți de el prin totul, în afară de acest punct capital că sînt creaturi umane, care luptă și sînt supuse erorii”.

Exclusivist, criteriul pur estetic încearcă să lichideze nu numai determinarea socială a operei de artă ci și una dintre determinările individuale esențiale — emoția. Izbuire de revoltă în reduta estetismului: Defăimare! Cum se poate face o asemenea afirmație în flagrantă contradicție cu realitatea? Numai emoția în sensul curent al expresiei, emoția terestră a faptului cotidian nu o luăm în seamă. În schimb ținem continuu seama de emoția estetică.

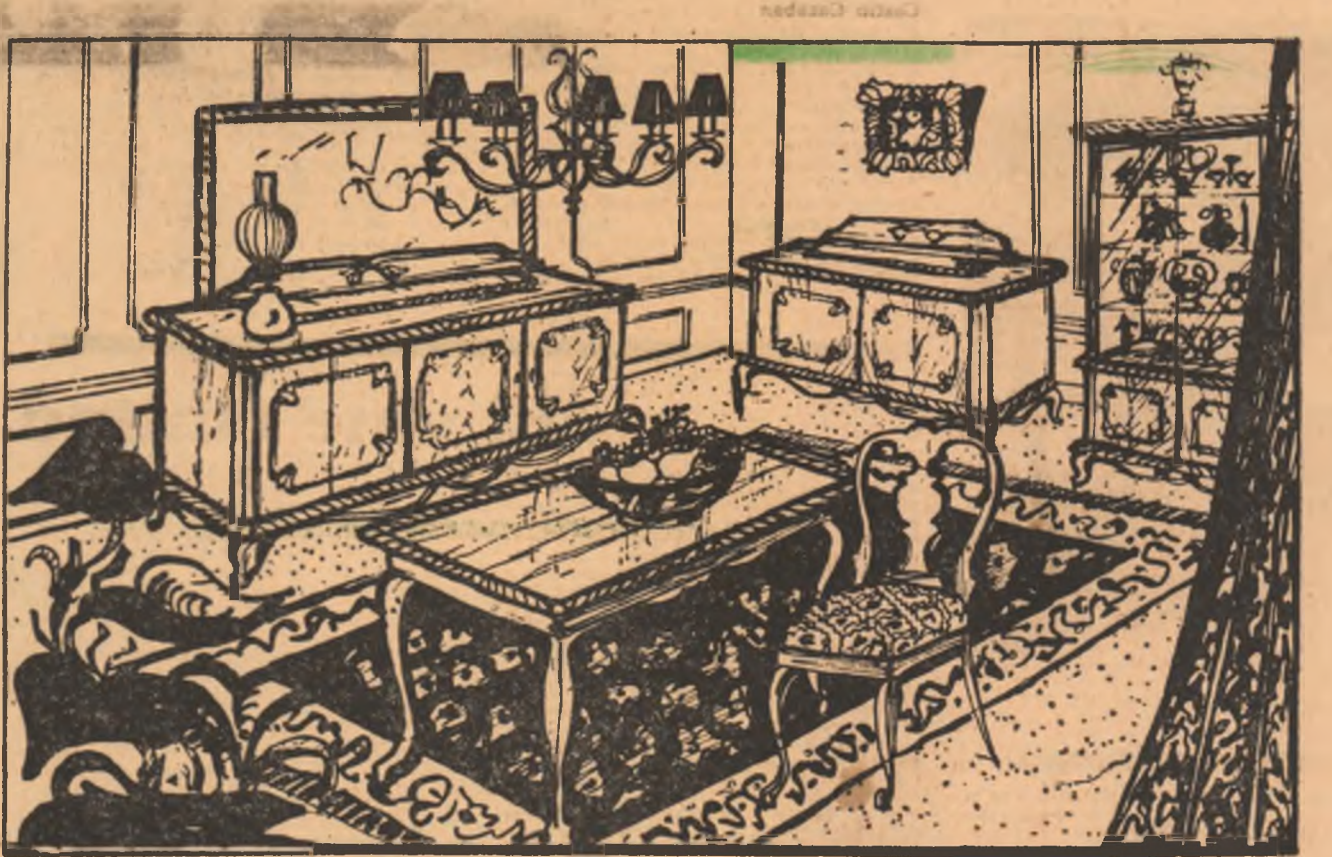
Dar ce este emoția estetică decît un concept „de lucru”, metodologic. Doar cauza este diferită; mecanismul psihofiziologic este același, iar finalitatea profundă pe care îmi permite o-numește, nenihilizat de ritualul preopințelor, educația estetică sau educația pur și simplu nu se deosebește structural de instaurarea ca fapt de conștiință a altor acte educative. Nicîm om de știință nu a susținut vreodată că senzațiile sau sentimentele estetice se transmit pe altă cale decît emoțiile obișnuite; aceeași coardă ale sensibilității noastre vibrează și într-un caz și într-altul. Am scris nu de mult, în acest ospitalier colt de pagină, despre empatie sau einfühlung, precum și de rolul fundamental pe care psihologia artei îl acordă acestui fenomen în receptarea creației artistice. Un fapt, la care nu m-am referit cu acribie, ne apare semnificativ pentru demonstrația de față: numeroșii cercetători s-au ocupat de relația emoție artistică — reacțivitate organică atestînd, pe multiple planuri, prezența unor reacții fiziologice. Jerome Kogane și Ph. William au înregistrat schimbarea respirației și ritmului cardiac în fața unui tablou pentru care subiectul își manifestase anterior admirația. Alexandru Roga și colectivul său notează variațiile reflexului condiționat vascular în condițiile empatiei estetice, în timp ce Ezra Stotland și J. Walsh au constatat, în cazul unui mare număr de participanți la proiectarea unui film de Hitchcock, reacția de anxietate materializată într-o intensă transpirație palmară. Expresia populară „atît de frumos încît mi s-a tăiat respirația” are, deci, deplină acoperire psihofiziologică. Iar dacă o carte, o simfonie sau o creație plastică „lasă rece” nu numai un inea sau altul, despre care se poate presupune că sînt excepții semnificative sau alienate, ci înmăsa majoritate a publicului, a beneficiarilor de artă, cum spun sociologii, atunci orice eforturi ar face criticii estetizanți să impună opera cu precizia, căutînd să filtreze transcendental simțămînte inexistente, ea nu va avea efect decît asupra unui grup restrîns de artiști — și în acest caz fiind vorba de un gest exterior. Analiza structurală absolutizată a operei de artă, făcînd abstracție de impactul afectiv al acesteia, ca și poezia matematică pot fi instrumente de investigație a creației estetice dar nu pot, în nici un caz, emite judecăți

de valoare valabile. Căci o judecată de valoare exprimată pe plan estetic are întotdeauna drept echivalent o judecată de existență, în egală măsură în care o asemenea legătură există și cu judecata de relație specifică științelor exacte. E un lucru pe care l-au înțeles, destul de tîrziu, și cei care studiază reacția publicului larg față de artă. De aceea, abia de curînd, aceste studii, științifice fundamentate, au început să se raporteze constant și la determinanta psihică a reacției publice și individuale, la starea de emoționalitate a beneficiarilor creației artistice. De altfel, Herbert Read argumentează larg în ce măsură empatia, interpretată de el prin „a simți în”, spre deosebire de simpatie care semnifică „a simți cu”, constituie un factor esențial al cunoașterii artistice.

Hînetele, există trepte diferite ale emoției artistice, trează de o creație literară. Narativul deschide poarta cea mai largă, calea de acces cea mai ușor de urmat, participării afective. Aceasta nu implică o judecată de valoare care ar situa, în bloc, pe aceeași treaptă operele narative printre care se numără creațiile unor titani — Homer, Balzac — și doar un indice de accesibilitate. Dar, indiferent de încadrarea într-o anumită modalitate de creație, emoționalitate este — după cum spune Henry Massis — omul cărui îl place să povestească. Dostoievski, de pildă, inițial încercă să familiarizeze și practică el însuși de a percepe a fenomenului artistic — după ce sondarea eului, introspectia propriilor stări psihice, sau a acceptat convenția de a privi lumea într-o imagine paralelă, virtuală și răsturnată care dezvăluie ranorile și structuri nesenzabile într-o reflectare simplă și practică a lui Frost, Joyce sau Kafka. „Haltegul” este romanul unui singur sentiment, dorința inflexibilă de pedeapsă a culpei, evidentiat din fața ei întimplări cu precizia unei expertize psihiatrice.

Ce se întîmplă însă cu Diderot și cu paradoxul lui, înlocuit de unul altul de des? Căci Diderot afirmă: „arta exclude sensibilitatea. Cînd ești în stare să redai o emoție, înseamnă că ai încetat a-o mai simți”. Putem desigur să combatem acest punct de vedere, să acumulăm noi argumente care necesar? Căci Diderot a vrut să înțeleagă prin paradoxul său că pasiunea romanticului sau a poetului este o pasiune „la rece”, pe care o poți stăpîni, comanda, ale cărei efecte le poți calcula. De aici exclamația cerută prea bruscă poate dar nu într-un totu redrețat a lui Veullot în legătură cu operele scrise de Victor Hugo despre moartea fiicei sale: „Tată rău!” În aceeași ordine de idei se poate spune despre Hașdeu că a fost nedemnit în sentimentele sale păterne. Dar iată, și în contextul exact, ideea exprimată de Diderot: „Care în momentul cînd îți pierzi prietenul sau iubita poți compune un poem despre moarte? Nu. Nenorocire celui care dă atunci glas talentului său! De abia cînd marea durere a trecut, cînd sensibilitatea extremă este amorsată, cînd ești departe de catastrofa, cînd sufletul s-a calmat, cînd îți amintești de fetelele diaspărată, cînd poți aprecia pierderea pe care ai încercat-o, cînd memoria se asociază imaginației... te poți stăpîni și da glas talentului”. În actual creației ca și în rezultatul acesteia — opera de artă, valoarea se definește în asocierea talentului cu tot ceea ce este profund uman. Sau cum spune Kleber Haedescu în „Paradox despre roman”: „Personajul „bun” este cea mai frumoasă invenție”.

Mircea Herivan

Sufrageria: „RUXANDRA”
formată din bufet, servanță, vitrină, masă,
ramă de oglindă, ornamente pentru bufet
și servanță și 6 scaune:

- bufetul — 1800 x 550 x 850 mm
- servanta — 1050 x 500 x 800 mm
- vitrina — 1180 x 450 x 1050 mm
- masa — 1200 x 855 x 780 mm
- rama — 1460 x 40 x 770 mm

Prețul: 12.120 lei

MAGAZINELE DE MOBILĂ ASIGURĂ CUMPĂRĂTORULUI TRANSPORTUL LA DOMICILIUL ȘI MONTAREA MOBILEI LA PREȚURI AVANTAJOASE

SE POATE CUMPĂRA ȘI CU PLATA ÎN 18 RATE LUNARE, CU UN AVANS MINIM DE 20% DIN VALOAREA MĂRFII

Pablo Neruda

Poeme

Pămîntul se cheamă Juan

(Fragment)

În urma liberatorilor venea Juan. El murea, pescuia și lupta în atelierul de dușgerie sau în mina cea umedă. Miinile lui au arat pămîntul și-au măsurat toate căile. Pretutindeni se află așele lui. Totuși a viu. S-a întors din țărănie. A renăscut. A renăscut mereu ca a plantă perenă. Întreaga beză scimnăvă a-nceput să-l îneca și-acum în zori el își arată iarăși buzele neimblinsite. L-au celțuit și acum a un crîncen ostaj. L-au rînit și el a voinic și țesător ca mărul. Miinile i le-au tăiat și-acum el izbește cu ele. L-au îngropat de viu și el vine cîntînd alături de noi Juan, a ta este poarta și al tău a drumul...

În românește de Maria Banuș

Supraviețuitorul vizitează păsările

Există prin poartă, tipățul spiritului pe care jderărea mea lu fondată: devreme, la ora începutului, călătorind către frig am examinat obiectele creșterii: mîroșurile întinericului și ale nămalului, deschidînd prin care noaptea se lasă pe tremuratăl frunzișului și pe ierburii. Căltătorind în veștimintul meu de apă, mă rîspîndeam ca un fluviu pînă la limita acestui orizont pe care vechii geografii îl trageau ca pe a linia făcînd bilanțul ferestru: am existat printre rădăcini și, cu propriile mele cuvinte, am spălat piatra, ce răsuna astfel ca un metal marin. Vorbînd cu scarabeul, am învățat limba sa în trei culori. Perseverența convexă a brațelor țestoase și voința sa, le-am cercetat. Am descoperit un animal, pentru care am păstrat un moment de tăcere: Era un nevertebrat care venea de departe, care venea din profund și din timpurile trecute. A trebuit să adun păsările, să delimitiez teritoriile, să fac uz de pene, de voci, pentru a mă putea în fine stabili pe pămînt.

Clapot al muncii, mi-am încercat trupul în furtună, din prima zi a existenței, faptă decisivă pentru soarta mea:

La masa de lucru, în grădina, 1956

părăsind pămîntul imobil, am plecat din nou în fragmentele trecute și retracete prin alte vieți, am fost pline, am fost lene, am fost apă subterană, am fost loc mineral, am deprins altele lucruri încă mi-am pus locuința la dispoziția materiei în continuă creștere: nimeni nu construie pînă atunci ca mine în pădure, nu există nici un teritoriu cu altele ferestre, nici un turn cum a fost al meu înălțat sub pămînt. IV În aceste condiții, dacă tu mă întîlnești cu mirșăvie îmbrăcat ca ceilalți, pe stradă, și mă strigi de la masa unei cafenele, dacă nu te recunoști, nu gîndi, nu gîndi că ei în mine dușmanul tău de moarte: păstrează respect îndepărtatelor mele puteri, lasă-mă să exit încerc, și mă voi duce în acela regiuni pierdute ale pămîntului care m-au învățat să devin ploaie: lasă-mă să scutur peste pămîntul carbonul, pămîntul, tăcerea. Veți afla că eu sint frotela tău.

În românește de Petre Dan Lazăr

Leneșul

Var canbina, poate, să călătorească Printre stăle obiecte de metal Și tot mai des, se vor istorii pămîntului să urce Pentru a viola blînda lună Și a-și instala acolo farmaciile lor

În anotimpul acesta de cules al viilor La noi vinul începe să trăiască De la mare pînă-n Cordillera Dansează, în Chile, rumena cîrșeala, Dulce cîntă fetele obscure Și-apa strălucește-n cîntul de ghitara.

Soarele se joacă la toate porțile Și-un nou miracol începe pentru grîu.

Primul vin a un vin roză Dulce ca un capîl drăgăstos Al doilea vin a un vin vîntos Ca șeaca unui marinar, lor al treilea-i topaz, Incandiu și moc plăpînd de cîmp.

Eu am și mare și pămînt, acasă, Soția mea are ochii mari, imenși, De culoarea alunelor de pădure Și cînd vine noaptea, marea Se gătește cu valuri albe și verzi Și atunci în - spuma ei luna Visează că-i logodită cu oceanul.

Pentru ce oare să schimbăm planeta ?

Patria prizonieră *)

Patria a dezmiardîrilor și duranilor mele, Patrie de iubire, de primăvară și de apă, Îți singurează astăzi drapelul tîcîtor peste împrejurimile de simă din Pisagua.

Trăiești, Patrie, pe de-astupra tamenilor și arde inima ta de loc și de fier, astăzi, între temnicari trădători, ieri între zidurile din Rancagua.

Dar vei ieși la aer, la bucurie, vei ieși din douăle acestor agonii, și din această primăvară scufundată, liberă în demnitatea dreptului tău, și cîntă-va în lumină și cu toată puterea, dulcea ta voce, oh, Patrie prizonieră.

*) Acest sonet a fost publicat pentru prima dată sub titlul Trăiască Chile, în revista „Unidad”, din decembrie 1947.

Îmi amintesc marea

Chilene, ai fost de curînd, la mare ? Du-te și moaie-ți pentru mine miinile-n ea și ridică-le la cer, ca din depărtare să mă-achin păcătunilor ce cad din apă învînta pe fetele. O curuse, am trăit de-a lungul coastele mării, din susul mării Nordului, din pustul deșertului pînă la insulele ce-n grelele furturi de spumă-s pline. Mi-oduc aminte de mare, de tărîmurile și crăpate de Caquimba, de apele-nalte din Tralca, de solitare valuri din Sudul care m-a creat. Mi-oduc aminte de Partul Montă, sau de insule, de noapte; pe plajă barca m-astepală; mă reîntorc și picioarele noastre lasă-n urmela lor loc, lăcînd misterioase ale unui zeu îostorescent.

(Din volumul „Sonata Critică”)

Fiecare pas făcut era atunci a scurgere de fete. Sublimi, mergînd, scriam cu stela pe pămînt. Și-n mare barcă, lumescînd, cîntîm un buchet de loc marin, de licărire - val de ochi fără se nimeri ce sa deschidău a clipă și s-nătorceu apoi s-adaesă-mă-n abisurile fără fund.

Viitorul e spațiu

Viitorul e spațiu, spațiu culoarea pămîntului, culoarea norului, culoarea apei, a mării, spațiu negru pentru mine mînt, spațiu alb pentru toată răpădă, pentru toată aurica.

În urmă a sîmna subire a dispozitivă care-n-oarea loc pentru am sîrut, dar e loc pentru toată a pădure, în stradă, în casă, există loc subțiră și subțiră, ce plăcere este să gesești în sfîrșit, urcînd o planetă pustie, stela mari împere, ca roșea, cînt de străbună și nepădărită, și să apunzi acolo cu primul telefon pentru că să vălăscă mai tîrziu gîlta oamenilor dintr-o țară în altă țară.

(Din volumul „Sonata Critică”)

Poate mai avem timp..

Poate mai avem timp încă pentru a fi și pentru a fi drepti. Ca orice ființă trecătoare, ieri a murit adevărul și cu toate că toată lumea a aflat toată lumea se prefăce că nu știe: niciunul nu i-a trimis flor: a murit și nu-i plînge nimeni.

Poate într-o zi și grabă cu puțin timp înainte de înmormîntare va fi mai bine și oportun, pentru moartea și viața noastră să mergem din stradă în stradă, de la a mare la oala, din port în port, din cordillera în cordillera, și mai ales din om în om, să întrebăm dacă îl amărîm sau dacă l-am ucis așîi, dacă am fost dusmanii noștri sau dragostea noastră cea care a comis crimă, pentru că a murit adevărul și acum putăm să fim drepti. Înciute trebuia să ne batem cu arma de calibru nedefinit și pentru că na rîncăam sîntem pentru ce ne băteam. Niciodată nu s-a știut al cui era singele ce na învălăia învinuim fără încetare, fără încetare eram învinuși, sufeream ei, dar sufeream și noi, și cînd au cîștigat ei și le fel cînd cîștigam noi murise adevărul de bătrînețe sau de violență. Acum nu mai este nimic de făcut: teji am pierdut bălăcia.

Da oare mă gîndesc că poate în sfîrșit am putea să fim drepti sau în sfîrșit am putea să fim: avem acest ultim minut și apoi a mie de ani de glorie pentru a nu mai fi și a nu na mai întorcea.

(Din volumul „Sonata Critică”)

...poezia este a acțiune teribilă sau solemnă la care țutură în egală măsură singurătatea și solidaritatea, sentimentul și acțiunea, intimitatea cărua, intimitatea omului și secreta revelare a Naturii. Și consider eu că nu mai puțin convingere că totul e rațional, - omul și umbra sa. omul și abitudine sa, omul și poezia sa - de către a comunitate de fiecare dată mai extinsă, de na exerciția care va integra pentru întodeana în noi realitatea și visurile, pentru ca astfel să le apropie și să le cantepască.

Acum a sînt de ani, un sîrac și splendor poeziei, cel mai atroz dintre disperții, a născut această profecție: „A țutorea omului și omul ardeau în nois ec-terrore aux splendeurs Vives” („Cînd se va lumina de simă, înarmat cu o artilerie rădărită, vom lătra în splendidele orăz”).

Eu cred în această profecție a lui Rim-baud profetă. Eu viu dintr-o provincie obscure, a unei țări separate de toate celelalte printr-o rîndăis geografice. Am înțeles cel mai abundenț dintr-o poezii și poezia mea a fost regională, dureroasă și plină. Dar am avut întodeana încredere în om. Niciodată nu mi-am pierdut speranța.

(Din discursul lui Pablo Neruda, la primirea Premiului Nobel)

Abandonații

Nu numai marea, nu numai coasta, spuma, păsările cu nestăpînite puteri, nu numai aceia și acești ochi mari, nu numai îndolăta noapte cu planetele sale, nu numai crîngul cu înalta sa gloată, ci durerea, durerea, plina omului. Și toate acestea pentru ce ? Subțire ca un fir eram

eu atunci și mai întunecat dacă un pește în apele nopții, și n-am putut, n-am mai putut, dintr-o levitură am vrut să schimb lumea. Mi s-a părut că mușe numai din iarba cea mai amară, că împătînesc a liniște păcătoasă de crime. Dar în singurătatea se nasc și mor lucrurile, țara crește și crește pînă devine delia, petala se extinde fără să ajungă trandafir, singurătatea e pulberea inutilă a lumii, roata care dă ocol fără pămînt, fără apă, fără oameni. Și așa a fost că am strigat pierdut, dar ce s-a făcut acel strigăt din copilăria ? Cine l-a auzit ? Ce gură i-a răspuns ? Ce drum am luat ? Ce răspunsă zidurile de care m-am lovit cu capul ? Urcă și coboară vocea debilului singuratic, se invirtă atorce roata nefelicilor, urcă și se întorce acel strigăt și nimeni nu l-a știut, nu l-au știut nici cei abandonati.

(Din volumul „De unde izvorăște ploaia”)

Nedreptatea

Cine descoperă cine sint va descoperi și cine ești. Și pe cum, și pe încet. Am cunoscut dintr-odată toată nedreptatea. Poamea nu era numai foame, ci dimensiunea omului. Frigul, vîntul, erau de asemenea dimensiuni. A numără o suță de oameni infamești și a căsăt infumuratul. La o suță de friguri a fost îngropat Pedro. Un singur vînt a dăinuit în casa săracă. Și am învățat că gramul și centimetru, lingura și leghea măsurau lăcomia, și că omul asediat cădea repede în groapă și nu știa mai mult. Nu mai mult, și asta era locul, darul regal, lumina, viața, asta era, să suferă de frig și de foame și să n-ai încălțări și să tremura în fața judecătorului, în fața altuia, a altui ființe cu spadă sau cu candei de scris, și astfel pe brînci, săpînd și crînd, cîntînd, făcînd piine, semănînd grîu, bîgîndu-se în pămînt ca într-un întestin, învădînd fiecare cui cara cerea scinduri,

La Paris într-un grup de scriitori (1949)

pentru a scoate, orbește, cărbunele care țotnea și, mai mult chiar, ucînd ierurile și munții, călîndu căi năvărași, mișcînd ambarcațiunile, arînd cărămizile, sullînd geamurile, spînd rufele, că totul porea ca a țară de curînd întemeiată, strugure strălucitor în ciorchini, cînt omul se hotără să fie fericit, și nu era, nu era așa. Descoperam legea nefelicilor, tronul de aur plin de sînge, libertatea cerească, patria fără oporare, inimo rînită și abasită, și un zvon de moartă fără lacrimi, uscați, ca pietrele care ead. Și atunci am încetat să mai tiu capil pentru că înțelesesem că poporul meu și i-au refuzat înmormîntarea.

(Din volumul „De unde izvorăște ploaia”)

El vine cîntînd...

Doamnă, cîntîm vine de greu să scriu despre Pablo Neruda, acum, în această zi de 25 septembrie 1973, cînd o singură noapte mă despașe de vetea morții lui, o noapte bîntuită de spectre înșingate, de vise confuze, violente, pline de zgomot și de furie. Sint crîmpite zădărnice, rupte din tumultuoasa țesută shakespeariană a devenirii istorice. Futura pe dinaintea ochilor mei nedormiți și mi-îngreunăză mina pe hirtie.

Ar trebui să-mi strunesc năvala de gînduri și emoții și amintiri, să le rînduiesc în cadența gravă a panegiricului. Ar trebui, așa cum se curvine, în asemenea împrejurări, să evoc omul și opera, să marchez pietrele de hotar ale celor mai de seamă date biografice și bibliografice.

Nu pot. Nu cred c-am să pot. Nu numai pentru că vetea e prea proaspătă. Nu numai pentru că sint zguduit de dispariția prietenului, a omului bizar și fermecător pe care am avut privilegiul să-l cunosc, să-l aud istorisînd, cu artă și cu simț, în aserenea împrejurări, să evoc omul și opera, să marchez pietrele de hotar ale celor mai de seamă date biografice și bibliografice.

Nu. Toate circumstanțele astea, toată durerea care mă încercă în pierderea unui mare prieten nu explică neputința de a scrie peisaj rit ceremonialului publicistic, de a pînă în mîncare dîcui solemna de slove, cu valtrapuri negre și flori de stil argintii. Sint alte circumstanțe, revelatorii, de o stranie și tragică intensitate care mi se împing, în aceste ore ale martirului chilian. Zărele transmutate într-un forțat și extremădur montaj știrilor agentilor de presă: „Ruguri uriașe ce mistuie cărți și aște, străzi strălucite de camioane pline cu militari înarmați pînă în dinți, ecouri de cizme pe caldarîm, oameni mergînd cu brațele rîdicale la ceață, împinși în spate de țara mitralierei, blindate...”. „Doi cetățeni ai S.U.A. declară că au asistat personal, la execuții în masă...”. „Duminică noaptea a încetat din viață Pablo Neruda, poet chilian, cunoscut pe toate meridianele, laureat al Premiului Nobel pentru literatură...”

Ce deming singeros, altul decît Ananke, într-o erudă joacă, ar fi putut să brodească în așa fel moartea poetului - cel mai mare răspod al revoluției și al luptelor pentru libertate din America Latină - încălț ea să se profîlize pe fundalul de înșingate răpi al masacrului, al teroarei militare, al rezistenței populare ? Opera lui Neruda e vastă. Ezegeza critică -

înșingate în conștința istoricilor sociali, încurșinat de lauri supreni, Măcșărită de expresie nerudiene sint; de o extraordinară bogăție.

Varietatea tematică, tenacitatea lăsatrice, poezia lui Neruda, carelăda în sine toate cele romantice, ale supranaturalului și materialității ale poeziei de cultură hispanică barocă. Încălțele vieții și ale morții, dragostea eretică, euforică și amoretăta sfîrșitului, fecunditatea erubescă a naturii și spectrul deconștinței ocupă un loc de primă plan în poezia lui Neruda.

Nu s-a subliniat îndeajuns după părerea mea, extrema complexitate a poeziei nerudiene.

Afirmajia mi se pare valabilă astăzi în ce privește casta aris existențială și modalitățile de expresie.

Cine-l cunoaște pe Neruda știe că Cîntul general și din Odăle clementare, cu împingerea lor vers liber, cu Niagara lor prozodică, cu gra și l-poate închipui în rolul cîntătorului supras al versului clasic. Și totuși, el e autorul unora din cele mai simonice și mai în cizlere Soare de limbă spaniolă, iar cel care cunoaște știe că Cîntul general și nu a parcurs Odăle și Nois-Oda Elementare, cînt a trecut prin furtuna mîinii justitiorie, prin eroica tragică, supărașă epopee a continentului latino-american care tală-uzeste în Cîntul general, într-un prim; exercițiu, într-o natură hiperbolizată, u-ar bărușă smerența cu care poetul se apăsă asupra celor mai marante obiecte ale universului cîntător, descoperite cu precizia și candorena capilărilor transfigurale de printră percutanță și îndrăgăstă a poeziei.

Există un mod direct senzual, vîntărit, cu care titanul ia lumea în posesiune și o are. Neruda e un poet total căruia nici a paisușe a sufletului nu e străină, nici cele mai delicate orietăți, nici multiplă durere a Timpului necrușător, nici multiplele voci ale singurătății cosmice.

Dar în ceasurile astea ale nopții și ale dimineții, primele după vetea morții poetului, pe cînt răsfățate popii după pagini și volume după volume, cea ce izbucnește afară, din slove, cu o halucinantă actualitate, e poezia revoluționară, a patriotului militant, rînit și îndrăgostit de țara sa subjugată, martirizată, poezia comunității universale, a minților și speranței celor mulți.

Cîtez din volumul de poeme tradus de Eugenu Jheheleniu, poeme scrise în 1949, apărute la noi în 1951: An nou fericit patriei noastre-n bezăd, chilieni...

... gîndul meu zboară spre țară, spre țară, ca a pasăre oarbă care se țesăra roata...

... în fiecare noapte cîntă despre tine, despre călăuză-mi suat țării, pribegiei și drumului...

... în a scoarță spînzurii cîntăc numele tău, aspiră Cînt, patrie, mină-a Soareței...

... Dar mîna ce te mișgăie adastă țară desert, la coastele mării, într-o lume bîntuită de moarte Ceea ce rîd ești tu, patrie ? E-a în această față ?

Chiar în-aște și-această curmădă roșie de sîmă ruginită deasupra apei sărate ?

Poapa să tie chipul tău ? Cine te-a-șugăit astăzi de adînc ?...

Pisagua era unul din lacărele de exterminare ale anului 1949. Azi, în '73, sint stadiioane din Santiago.

Revoluția mîndurilor istorice, înșubărașă țotice oprește înșubărașă temporară a libertăților democratice îndurerează cugetele noastre dar nu le răpese tenacitatea ideologilor sociali, perșonajia țării noastre lucid.

Există în poezia lui Pablo Neruda o încredere hotărîndă în perenitatea de gramă a versurilor sale, alii de într-o îndrăgăstă cu laptele sociale, incit nu poate fi nicicîm desprîntă de ele. Desprînd, din finalul „Cîntului general” versuri din poemul „Voi trăi” (într-o tălmăcire instanțioasă, neuzind alta la îndemînd):

Eu nu voi muri. Uite, mă-nalț în zăua asta plină de vulcani, către mulțime și către rîșă.

Uite cele ce las cu limbă de moarte, azi cînt pistolarii se pîmbă braț la braț cu „occidentală cultură” și oarea ce atîpănește în Chile, ca să nu spun mai mult. Eu vîntuș aici, cu țorbe și popoare și drumuri care m-astepală din nou și ciocănesc, cu intelatela lor mîini, la usa mea.

Maria Banuș

25 septembrie 1973

În românește de Dumitru Fara

Luceafărul
Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: VIRGIL TEODORESCU
Redactori șefi adjuncți: CĂZAR BALTAȘ, S. DANAR, GEORGETA HORODINCA
Secretar general de redacție: TEODOR BALȘ

REDACȚIA: București, Bd. Ana Ipătescu 15
Telefon: 50 40 25; 60 44 85
ADMINISTRAȚIA: Șoseaua Kiseleff, 10, tel. 18 33 99
ABONAMENTELE: 3 luni - 13 lei; 6 luni - 26 lei; 1 an - 52 lei
Tiparul executat la COMBINATUL POLIGRAFIC „CASA ȘCINTEII”
Pașnator: Nicolae Ion